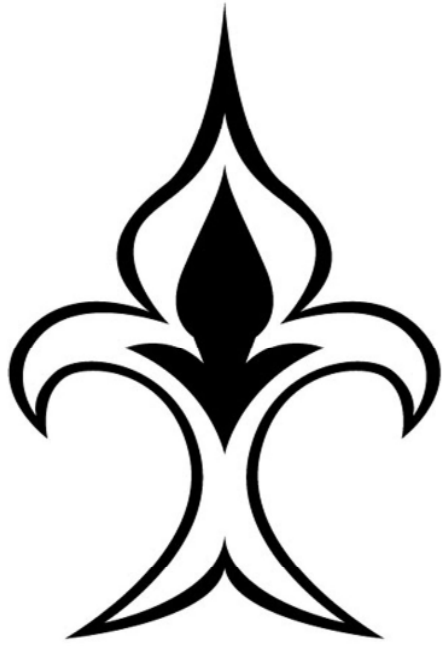

١١١١

دانشگاه پیام نور مشهد

دانشکده هنر و رسانه

گروه کتابداری و اطلاع رسانی

پایان نامه

برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد

رشته

علوم کتابداری و اطلاع رسانی

عنوان پایان نامه

امکان سنجی ایجاد نظام جامع اطلاع رسانی در سازمان

جهاد کشاورزی: نمونه موردی خراسان رضوی

نگارش: فاطمه بذرافشان

استاد راهنما:

دکتر علی اکبر پور احمد

استاد مشاور:

دکتر هادی شریف مقدم

اسفندماه ۱۳۸۹

بہ پدر شکریم کہ تمام زندگی را در پیش رویشا لایم.

میرزا نم رسد حسا کہ آندہ مردم در تمام زندگی برینکون رسد علم و اندیشہ پائندہ

مسر مرغان و ناکرم کہ رشید و تقوی خود را با لیس مرصہ از زندگی، در پیش رویشا و
نکادی حای و پیشا لایم.

و ما میرزا ترا با نام کہ سزا زندگی در تمام سخی ما سمر را سزا

سپاسگزاری

حمد و سپاس ایزد منان را به خاطر الطاف بیکرانیش که به همه مخلوقات خود یکسان عطا کرد. سپاس و ستایش خالق بی همتا را که به بندگانش آموختن آموخت و دستور داد بیاموزیم تا مادامی که زنده ایم. سپاس و ستایش خداوند عز و جل را که درهای دانش را بر روی بندگان خود همیشه گشوده دارد. بر خود فرض می دانم مراتب تقدیر و تشکر خود را نسبت به تمام عزیزانی که در انجام این پژوهش یاری ام نمودند، تقدیم دارم. در این بین، جناب آقای دکتر علی اکبر پوراحمد که بزرگوارانه راهنمایی بنده را در انجام این پژوهش پذیرفتند، و در طول مراحل انجام پژوهش، علی رغم مشغله های فراوان، ساعت های متمادی وقت گذاشتند کار را بررسی و ارائه روش نمودند، حق بزرگی بر گردن من دارند.

جناب آقای دکتر هادی شریف مقدم استاد مشاور پژوهش، راهنمایی، همفکری و مساعدت های فراوانی را مبذول داشتند، و این حقیر را قرین منت خود نمودند. لطف و بزرگواری های ایشان هیچ وقت فراموش نخواهد شد. اساتید ارجمند گروه کتابداری که در طول دوران تحصیل در این مقطع از محضر این عزیزان بهره ها گرفتم و چیزها آموختم، حق استادی و معلمی را بر من تمام کردند.

تشکر و قدردانی می نمایم از کتابداران و همکاران عزیز در کتابخانه های سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی و مدیران محترم این کتابخانه ها و همچنین گروه فناوری سازمان که با صبر و حوصله فراوان، پرسشنامه های ارسالی را با نهایت دقت تکمیل نمودند، و بر من منت نهادند. از دوستان عزیز و بزرگواری که همیشه و در همه حال یار و یاور من بودند، و در انجام بخش هایی از پژوهش مرا یاری نمودند، سپاسگزارم. تشکر می کنم از مدیران محترم اداره روابط عمومی و اداره آموزش عقیدتی که با لطف و عنایت خود من را در این عرصه یاری نمودند.

در پایان نهایت سپاس و تشکر خودم را با تمام وجود نثار عزیزانم، مادر بزرگوار و همسر مهربان و فداکارم و فرزندان نازنینم اسما و حسنا و دوستان عزیزم می نمایم که با تحمل سختی های فراوان برای این حقیر شرایطی مطلوب برای ادامه تحصیل و انجام این پژوهش مهیا نمودند. خداوند همیشه نگهدارشان باشد. ان شاء...

فهرست مطالب

صفحه

موضوع

عنوان	ب
تقدیم	ج
سپاسگزاری	د
فهرست مطالب	ه
فهرست جداول و نمودارها	ل
چکیده	ص

فصل اول: کلیات طرح پژوهش

۱-۱- مقدمه	۲
۲-۱- بیان مسأله	۳
۳-۱- اهمیت و ضرورت پژوهش	۵
۴-۱- اهداف پژوهش	۶
۵-۱- فایده پژوهش	۷
۶-۱- پرسش های اساسی	۷
۷-۱- تعاریف اجزاء مسأله	۸
۱-۷-۱- امکان سنجی	۸
۲-۷-۱- نظام اطلاع رسانی	۸
۳-۷-۱- نظام جامع اطلاع رسانی	۸
۴-۷-۱- اطلاع رسانی	۸
۵-۷-۱- کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی	۹
۶-۷-۱- سازمان	۹
۷-۷-۱- سازمان جهادکشاورزی	۹

فصل دوم: ادبیات پژوهش و پیشینه تاریخی

۱-۲- مقدمه	۱۱
۲-۲- اطلاع رسانی کشاورزی	۱۳
۳-۲- جهادکشاورزی و تاریخچه ی آن	۱۶
۴-۲- اطلاع رسانی در سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی	۱۷

۱۷	۵-۲-طراحی و استقرار نظام اطلاع رسانی
۱۸	۲-۵-۱-عناصرمادی
۱۸	۲-۵-۱-۱-منابع اطلاعاتی
۱۸	۲-۵-۱-۲-تجهیزات و سخت افزارها
۱۹	۲-۵-۱-۳-شبکه ها
۲۰	۲-۵-۱-۳-۱-تعریف شبکه
۲۰	۲-۵-۱-۳-۲-هدف ار برقراری شبکه بین کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی
۲۲	۲-۵-۱-۴-فضا
۲۲	۲-۵-۱-۵-بودجه
۲۲	۲-۵-۱-۶-عوامل و نیروی انسانی
۲۳	۲-۵-۲-عناصر غیرمادی
۲۳	۲-۵-۲-۱-اهداف
۲۳	۲-۵-۲-۲-خط مشی و سیاست ها
۲۴	۲-۶-جایگاه و نقش اطلاعات در سازمان ها
۲۴	۲-۶-۱-اطلاعات به عنوان منبع
۲۵	۲-۶-۲-اطلاعات به عنوان یک دارایی
۲۵	۲-۶-۳-اطلاعات به عنوان کالا
۲۶	۲-۷-مدیریت اطلاعات در سازمان ها
۲۶	۲-۷-۱-تعریف مدیریت اطلاعات
۲۷	۲-۷-۲-جایگاه و نقش کلیدی کتابخانه های اطلاع رسانی در سازمان ها
۲۷	۲-۸-حمایت و پشتیبانی مدیران سازمانی و متخصصان فناوری از کتابخانه ها
۳۰	۲-۹-مقدمه
۳۰	۲-۱۰-مطالعات انجام شده در ایران
۴۰	۲-۱۱-مطالعات انجام شده در خارج از ایران
	فصل سوم: روش انجام پژوهش
۴۷	۳-۱-مقدمه
۴۷	۳-۲-جامعه آماری مورد مطالعه
۴۷	۳-۲-۱-جامعه آماری کتابخانه ها
۴۷	۳-۲-۱-۱-مراکز اطلاع رسانی در سطح ستاد استان و مراکز تابعه

۴۸ ۲-۱-۲-۳- کتابخانه های مدیریت جهادکشاورزی شهرستان ها
۴۸ ۲-۲-۳- جامعه آماری مراجعان کتابخانه ها
۴۹ ۳-۲-۳- جامعه آماری مدیران کتابخانه ها
۴۹ ۴-۲-۳- جامعه آماری متخصصان فناوری اطلاعات
۴۹ ۳-۳- روش انجام پژوهش
۵۰ ۴-۳- مراحل انجام پژوهش
۵۰ ۵-۳- ابزار گردآوری اطلاعات
۵۱ ۶-۳- ابزار پیش بینی شده
۵۱ ۷-۳- شیوه نمونه گیری
۵۱ ۸-۳- روایی
۵۱ ۹-۳- پایایی
۵۲ ۱۰-۳- شیوه های تجزیه و تحلیل یافته ها
۵۲ ۱۱-۳- محدودیت های پژوهش

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده های پژوهش

قسمت اول: تجزیه و تحلیل جامعه آماری کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه

۵۵ ۱-۴- مقدمه
۵۸ ۲-۱-۴- رشته، مدرک و مقطع تحصیلی کتابداران
۵۹ ۳-۱-۴- فضا و محل مستقل
۵۹ ۴-۱-۴- وجود بخش های مختلف در کتابخانه
۶۲ ۵-۱-۴- فضا و قابلیت گسترش
۶۳ ۶-۱-۴- روش های تأمین گرما و سرما
۶۴ ۷-۱-۴- وضعیت منابع اطلاعاتی موجود در کتابخانه ها
۶۶ ۸-۱-۴- نیروی انسانی: کارکنان شاغل، تحصیلات، سوابق، مقاطع تحصیلی
۶۸ ۱-۸-۱-۴- تخصص رؤسای کتابخانه ها
۶۹ ۲-۸-۱-۴- دوره های آموزشی کارکنان
۶۹ ۹-۱-۴- آئین نامه ها، قوانین و مقررات
۷۰ ۱۰-۱-۴- انتخاب کتاب
۷۲ ۱۱-۱-۴- تهیه و سفارش کتاب
۷۳ ۱۲-۱-۴- تهیه و سفارش نشریات ادواری

- ۷۴ ۱-۴-۱۳-سیاست مبادله و اهداء
- ۷۵ ۱-۴-۱۴-نظام رده بندی مورد استفاده
- ۷۵ ۱-۴-۱۴-۱-روش های فهرست نویسی کتاب ها
- ۷۶ ۱-۴-۱۴-۲-بخش اسناد و مدارک
- ۷۷ ۱-۴-۱۴-۳-روش سازماندهی منابع غیرکتابی
- ۷۷ ۱-۴-۱۵-روش تنظیم نشریات ادواری
- ۷۸ ۱-۴-۱۶-بزار و منابع فهرست نویسی
- ۷۸ ۱-۴-۱۷-نظام دستیابی و نحوه دسترسی به منابع کتابخانه ها
- ۸۰ ۱-۴-۱۸-جامعه استفاده کننده از کتابخانه ها
- ۸۱ ۱-۴-۱۸-۱-تعداد مراجعان کتابخانه ها
- ۸۲ ۱-۴-۱۹-ارائه خدمات اشاعه اطلاعات در کتابخانه ها
- ۸۵ ۱-۴-۲۰-نظام امانت بین کتابخانه ای
- ۸۷ ۱-۴-۲۱-فعالیت های جنبی کتابخانه ها
- ۸۸ ۱-۴-۲۲-استفاده از کامپیوتر و نرم افزار در کتابخانه ها
- ۹۰ ۱-۴-۲۳-آموزش استفاده از کتابخانه ها
- ۹۰ ۱-۴-۲۴-استفاده از شبکه های داخلی و خارجی تأثیر آن بر روند کتابخانه
- ۹۲ ۱-۴-۲۵-تأثیر نظام جامع اطلاع رسانی بر امور مختلف کتابخانه ها از دیدگاه کتابداران
- ۹۳ ۱-۴-۲۶-مشکلات احتمالی ایجاد نظام جامع اطلاع رسانی و شبکه سازی کتابخانه ها

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده های پژوهش

قسمت دوم : تجزیه و تحلیل جامعه آماری کتابخانه های مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان ها

- ۹۸ ۱-۲-۴-فضا
- ۹۸ ۱-۲-۴-۲-وجود بخش های مختلف در کتابخانه ها
- ۱۰۱ ۱-۲-۴-۳-فضا و قابلیت گسترش آن
- ۱۰۲ ۱-۲-۴-۴-روش های تأمین گرما و سرما
- ۱۰۴ ۱-۲-۴-۵-وضعیت منابع اطلاعاتی موجود در کتابخانه ها
- ۱۰۶ ۱-۲-۴-۶-نیروی انسانی: کارکنان شاغل، تحصیلات، سوابق
- ۱۰۹ ۱-۲-۴-۶-۱-دوره های آموزشی کارکنان
- ۱۰۹ ۱-۲-۴-۷-تهیه و سفارش کتاب
- ۱۱۰ ۱-۲-۴-۸-سیاست روش مبادله و اهداء

- ۱۱۱۹-۲-۴-نظام رده بندی.....
- ۱۱۲۱۰-۲-۴-اسناد و مدارک.....
- ۱۱۳۱۱-۲-۴-نظام دستیابی و نحوه دسترسی به منابع کتابخانه ها.....
- ۱۱۴۱۲-۲-۴-جامعه استفاده کننده و تعداد مراجعان.....
- ۱۱۶۱۳-۲-۴-ارتباط با سایر کتابخانه ها.....
- ۱۱۶۱۴-۲-۴-فعالیت های جنبی کتابخانه ها.....
- ۱۱۷۱۵-۲-۴-میزان پاسخگویی منابع اطلاعاتی موجود به نیازهای اطلاعاتی.....
- ۱۱۸۱۶-۲-۴-استفاده از کامپیوتر و نرم افزار در کتابخانه ی شهرستان ها.....
- ۱۱۹۱۷-۲-۴-مشکلات موجود در کتابخانه ی شهرستان ها.....

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده های پژوهش

قسمت سوم: تجزیه و تحلیل جامعه آماری مراجعان کتابخانه ها

- ۱۲۱۱-۳-۴-جنسیت، سن ، میزان تحصیلات، رشته تحصیلی.....
- ۱۲۳۲-۳-۴-واحد اشتغال.....
- ۱۲۳۳-۳-۴-مراجعه به کتابخانه ها.....
- ۱۲۴۱-۳-۳-۴-دلایل عدم مراجعه اعضاء به کتابخانه ها.....
- ۱۲۵۲-۳-۳-۴-هدف اعضاء از مراجعه به کتابخانه ها.....
- ۱۲۶۴-۳-۴-بیشترین منابع مورد نیاز اعضاء کتابخانه ها.....
- ۱۲۷۵-۳-۴-رضایت مندی اعضاء و میزان پاسخگویی منابع اطلاعاتی به نیازهای اطلاعاتی آنان.....
- ۱۲۸۶-۳-۴-کتابخانه های مورد مراجعه و اطلاع آنان از خدمات سایر کتابخانه ها.....
- ۱۳۰۷-۳-۴-مناسب بودن فعالیت فعلی مراکز اطلاع رسانی و کتابخانه های سازمان از دیدگاه اعضاء ..
- ۱۳۱۱-۷-۳-۴-نظام های پیشنهادی اعضاء برای کتابخانه ها.....
- ۱۳۱۸-۳-۴-آشنایی اعضاء با شبکه و پایگاه اطلاعاتی.....
- ۱۳۲۹-۳-۴-نظام اطلاع رسانی و تأثیر آن بر روند امور کتابخانه ها از دیدگاه اعضاء.....

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده های پژوهش

قسمت چهارم: تجزیه و تحلیل جامعه آماری مدیران کتابخانه ها

- ۱۳۵۱-۴-۴-میزان تحصیلات، سوابق و سمت مدیران کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی.....
- ۱۳۶۲-۴-۴-جایگاه کتابخانه ها در ساختار تشکیلاتی.....
- ۱۳۷۳-۴-۴-وجود مقررات مدون برای کتابخانه ها.....
- ۱۳۸۴-۴-۴-بودجه.....

۴-۴-۵-مناسب بودن فعالیت فعلی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی از دیدگاه مدیران ۱۴۰

۴-۴-۶-راهکارهای پیشنهادی مدیران برای کاهش مشکلات کتابخانه ها..... ۱۴۳

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده های پژوهش

قسمت پنجم: تجزیه و تحلیل جامعه آماری متخصصان فناوری اطلاعات

۴-۵-۱-میزان تحصیلات و سوابق کاری متخصصان فناوری..... ۱۴۵

۴-۵-۲-وجود برنامه ای مدون در گروه فناوری اطلاعات برای توسعه کتابخانه ها..... ۱۴۶

۴-۵-۳- تعامل و همکاری گروه فناوری اطلاعات با کتابخانه ها..... ۱۴۷

۴-۵-۴-اقدامات متخصصان فناوری برای کتابخانه ها..... ۱۴۷

۴-۵-۵-دیدگاه متخصصان فناوری در مورد فعالیت کنونی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی ۱۴۸

۴-۵-۶-آموزش خاص متخصصان فناوری..... ۱۵۰

۴-۵-۷-مشکلات کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی از دیدگاه متخصصان فناوری سازمان ۱۵۰

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری، پیشنهادات پژوهش و طرح های پیشنهادی برای پژوهش های

آینده

۵-۱-وضعیت کلی جوامع مورد بررسی..... ۱۵۳

۵-۲-نتیجه گیری و پیشنهادات..... ۱۵۳

۵-۲-۱-منابع اطلاعاتی، میزان رضایت مندی اعضاء از کتابخانه ها ۱۵۴

۵-۲-۲-تجهیزات کتابخانه ای و سخت افزارها..... ۱۵۵

۵-۲-۳-وضعیت فضا و توسعه ی آن..... ۱۵۶

۵-۲-۴-بودجه ۱۵۷

۵-۲-۵-نیروی انسانی، آموزش، مدیریت ۱۵۷

۵-۲-۶-اهداف، خط مشی ها، سیاست ها ۱۵۹

۵-۲-۷-دیدگاه اعضاء، مدیران و متخصصان فناوری در مورد وضعیت کنونی کتابخانه ها و

نظام پیشنهادی آنان برای ساختار کتابخانه ها..... ۱۶۰

۵-۳-نظام اطلاع رسانی پیشنهادی برای سازمان ۱۶۰

۵-۳-۱-اهداف و رسالت نظام اطلاع رسانی سازمان..... ۱۶۲

۵-۳-۲-وظایف ۱۶۲

۵-۳-۲-۱-وظایف کمیته ها ۱۶۴

۵-۳-۲-۲-۱-۱-وظایف عمومی..... ۱۶۴

۵-۳-۳-کمیته فناوری و انفورماتیک ۱۶۴

۱۶۴وظایف ۱-۳-۳-۵
۱۶۵۴-۳-۵- کمیته اطلاع رسانی و مدیریت کتابخانه ها در سطح استان و مراکز تابعه و شهرستان ها ...
۱۶۵وظایف ۱-۴-۳-۵
۱۶۷۵-۳-۵- کمیته فنی و آموزشی
۱۶۷وظایف ۱-۵-۳-۵
۱۶۸۴-۵- نتیجه پیاده سازی طرح جامع نظام اطلاع رسانی سازمان
۱۶۹۵-۵- طرح پیشنهادی شبکه سازی کتابخانه های سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی
۱۷۰۱-۵-۵- اعضای شبکه
۱۷۰۲-۵-۵- ایستگاه های تحقیقاتی جامعه شبکه
۳-۵-۵- شهرستان ها و مناطقی که در جامعه آماری مورد مطالعه، دارای مکانی به نام
۱۷۳کتابخانه نیستند
۱۷۳۴-۵-۵- مراحل پیاده سازی شبکه
۱۷۳۵-۵-۵- وسایل و تجهیزات مورد نیاز شبکه
۶-۵-۵- موانع و مشکلات شبکه سازی در کتابخانه های سازمان جهاد کشاورزی خراسان
۱۷۴رضوی قبل از ایجاد نظام جامع اطلاع رسانی
۱۷۵۶-۵- پیشنهاد برای پژوهش های آینده
۱۷۸پیوست
	پرسشنامه ها
	فهرست منابع و مآخذ
۱۹۴منابع فارسی
۲۰۰منابع لاتین
۲۰۲چکیده لاتین
۲۰۴صفحه عنوان لاتین

فهرست جداول و نمودارها

صفحه

عنوان

جدول ۴-۱- شماره ۱. توزیع فراوانی کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه سازمان	۵۷
جدول ۴-۱- شماره ۲. رشته، مدرک و مقطع تحصیلی مسوولان کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۵۸
جدول ۴-۱- شماره ۳. وضعیت فضا و محل مستقل کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۵۹
جدول ۴-۱- شماره ۴. توزیع فراوانی بخش های مختلف در کتابخانه های مراکز تابعه و ستاد استان	۶۱
جدول ۴-۱- شماره ۵. کافی بودن فضا در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۶۳
جدول ۴-۱- شماره ۶. قابلیت گسترش فضا در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۶۳
جدول ۴-۱- شماره ۷. روش های تأمین گرما و سرما در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه ...	۶۴
جدول ۴-۱- شماره ۸. توزیع فراوانی منابع اطلاعاتی به تفکیک نوع منابع در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه)	۶۵
جدول ۴-۱- شماره ۹. توزیع فراوانی شاغلین برحسب جنسیت در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۶۷
جدول ۴-۱- شماره ۱۰. توزیع فراوانی تخصص کتابداری مسوولان کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۶۸
جدول ۴-۱- شماره ۱۱. توزیع فراوانی دوره های آموزشی رؤسای کتابخانه ها در ستاد استان و مراکز تابعه	۶۹
جدول ۴-۱- شماره ۱۲. توزیع فراوانی آئین نامه در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۷۰
جدول ۴-۱- شماره ۱۳. توزیع فراوانی کمیته انتخاب در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۷۰
جدول ۴-۱- شماره ۱۴. اعضای انتخاب کتاب در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۷۱
جدول ۴-۱- شماره ۱۵. نحوه ی تهیه و سفارش نشریات ادواری فارسی در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۷۴
جدول ۴-۱- شماره ۱۶. تهیه کتاب و نشریه از طریق روش مبادله و اهداء در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۷۴
جدول ۴-۱- شماره ۱۷. نظام رده بندی مورد استفاده در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۷۵

جدول ۴-۱- شماره ۱۸. توزیع فراوانی بخش اسناد و مدارک در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۷۷
جدول ۴-۱- شماره ۱۹. روش سازماندهی منابع غیر کتابی در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه.....	۷۷
جدول ۴-۱- شماره ۲۰. نحوه ی تنظیم نشریات ادواری کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه.....	۷۸
جدول ۴-۱- شماره ۲۱. توزیع فراوانی منابع و ابزار فهرست نویسی در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۷۸
جدول ۴-۱- شماره ۲۲. نظام دستیابی به منابع اطلاعاتی در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه ..	۷۹
جدول ۴-۱- شماره ۲۳. توزیع فراوانی جامعه استفاده کننده از کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه.....	۸۱
جدول ۴-۱- شماره ۲۴. توزیع فراوانی مراجعان کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۸۲
جدول ۴-۱- شماره ۲۵. ارائه خدمات اشاعه اطلاعات در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۸۳
جدول ۴-۱- شماره ۲۶. روش های ارائه خدمات اشاعه اطلاعات در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه.....	۸۳
جدول ۴-۱- شماره ۲۷. ارائه خدمات اطلاعات گزینشی (SDI) در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۸۳
جدول ۴-۱- شماره ۲۸. ارائه خدمات اطلاعات گزینشی (SDI) برای گروه های مختلف در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه.....	۸۴
جدول ۴-۱- شماره ۲۹. ارتباط با دیگر کتابخانه ها در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه.....	۸۶
جدول ۴-۱- شماره ۳۰. توزیع فراوانی نظام امانت بین کتابخانه ای و رضایت از این نظام در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۸۶
جدول ۴-۱- شماره ۳۱. انجام فعالیت های جنبی در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه.....	۸۷
جدول ۴-۱- شماره ۳۲. نحوه ی ارائه فعالیت های جنبی در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۸۷
جدول ۴-۱- شماره ۳۳. توزیع فراوانی رایانه در بخش های مختلف کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه.....	۸۸
جدول ۴-۱- شماره ۳۴. تهیه نرم افزار کتابخانه ای در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۸۹
جدول ۴-۱- شماره ۳۵. توزیع فراوانی آموزش استفاده از کتابخانه ویژه ی مراجعان در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه	۹۰
جدول ۴-۱- شماره ۳۶. توزیع فراوانی ارتباط کتابخانه ها با شبکه های داخل و خارج از کشور	۹۱

- جدول ۴-۱- شماره ۳۷. توزیع فراوانی استفاده کنندگان از شبکه ها در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه ۹۱
- جدول ۴-۱- شماره ۳۸. تأثیر نظام جامع اطلاع رسانی در روند کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه ۹۲
- جدول ۴-۱- شماره ۳۹. تأثیر نظام اطلاع رسانی در امور مختلف کتابخانه ای از دیدگاه کتابداران ۹۲
- جدول ۴-۱- شماره ۴۰. مشکلات احتمالی کتابخانه ها برای ایجاد نظام جامع اطلاع رسانی و شبکه سازی ۹۴
- جدول ۴-۲- شماره ۴۱. توزیع فراوانی کتابخانه جهاد کشاورزی شهرستان ها ۹۶
- جدول ۴-۲- شماره ۴۲. رشته، مدرک و مقطع تحصیلی مسوولان کتابخانه شهرستان ها ۹۷
- جدول ۴-۲- شماره ۴۳. وضعیت فضا و محل مستقل کتابخانه شهرستان ها ۹۸
- جدول ۴-۲- شماره ۴۴. توزیع فراوانی بخش های مختلف در کتابخانه شهرستان ها ۱۰۰
- جدول ۴-۲- شماره ۴۵. کافی بودن فضا در کتابخانه شهرستان ها ۱۰۲
- جدول ۴-۲- شماره ۴۶. قابلیت گسترش فضا در کتابخانه شهرستان ها ۱۰۲
- جدول ۴-۲- شماره ۴۷. روش های تأمین گرما و سرما در کتابخانه شهرستان ها ۱۰۳
- جدول ۴-۲- شماره ۴۸. توزیع فراوانی منابع اطلاعاتی به تفکیک نوع منابع در کتابخانه شهرستان ها ۱۰۵
- جدول ۴-۲- شماره ۴۹. توزیع فراوانی شاغلین، تحصیلات، سوابق کاری در کتابخانه شهرستان ها ۱۰۷
- جدول ۴-۲- شماره ۵۰. توزیع فراوانی دوره های آموزشی کتابداران کتابخانه ها در شهرستان ها ۱۰۹
- جدول ۴-۲- شماره ۵۱. روش مبادله و اهداء در کتابخانه شهرستان ها ۱۱۱
- جدول ۴-۲- شماره ۵۲. نظام رده بندی مورد استفاده در کتابخانه شهرستان ها ۱۱۱
- جدول ۴-۲- شماره ۵۳. توزیع فراوانی بخش اسناد و مدارک در کتابخانه شهرستان ها ۱۱۲
- جدول ۴-۲- شماره ۵۴. روش سازماندهی منابع غیرکتابی در کتابخانه شهرستان ها ۱۱۲
- جدول ۴-۲- شماره ۵۵. نظام دستیابی به منابع در کتابخانه شهرستان ها ۱۱۳
- جدول ۴-۲- شماره ۵۶. توزیع فراوانی مراجعان کتابخانه شهرستان ها ۱۱۵
- جدول ۴-۲- شماره ۵۷. ارتباط با دیگر کتابخانه ها برای دریافت منابع اطلاعاتی مورد نیاز مراجعان در شهرستان ها ۱۱۶
- جدول ۴-۲- شماره ۵۸. ارتباط با کتابخانه مرکز مؤسسه و کتابخانه های دیگر در کتابخانه های شهرستان ها ۱۱۶
- جدول ۴-۲- شماره ۵۹. فعالیت های جنبی کتابخانه شهرستان ها ۱۱۷

جدول ۲-۴- شماره ۶۰. میزان پاسخگویی منابع اطلاعاتی کتابخانه ها به نیازهای اطلاعات مراجعان	۱۱۷
جدول ۲-۴- شماره ۶۱. توزیع فراوانی استفاده از رایانه در کتابخانه شهرستان ها	۱۱۸
جدول ۲-۴- شماره ۶۲. توزیع فراوانی ارتباط با اینترنت در کتابخانه شهرستان ها	۱۱۸
جدول ۲-۴- شماره ۶۳. مهم ترین مشکلات کتابخانه شهرستان ها	۱۱۹
جدول ۳-۴- شماره ۶۴. توزیع فراوانی اعضای کتابخانه ها بر اساس جنسیت	۱۲۱
جدول ۳-۴- شماره ۶۵. توزیع فراوانی اعضای کتابخانه ها بر اساس میزان تحصیلات	۱۲۲
جدول ۳-۴- شماره ۶۶. توزیع فراوانی اعضای کتابخانه ها بر اساس تخصص و رشته تحصیلی	۱۲۲
جدول ۳-۴- شماره ۶۷. توزیع فراوانی اعضای کتابخانه ها بر اساس واحد اشتغال	۱۲۳
جدول ۳-۴- شماره ۶۸. دلایل مراجعه کم اعضاء به کتابخانه	۱۲۵
جدول ۳-۴- شماره ۶۹. هدف اعضاء از مراجعه به کتابخانه ها	۱۲۶
جدول ۳-۴- شماره ۷۰. توزیع فراوانی بیشترین منابع اطلاعاتی مورد استفاده اعضای کتابخانه ها	۱۲۷
جدول ۳-۴- شماره ۷۱. توزیع فراوانی رضایت مندی اعضاء از کتابخانه ها	۱۲۸
جدول ۳-۴- شماره ۷۲. میزان پاسخگویی منابع اطلاعاتی کتابخانه محل کار به نیازهای اطلاعاتی اعضاء	۱۲۸
جدول ۳-۴- شماره ۷۳. توزیع فراوانی بیشترین کتابخانه های مورد مراجعه ی اعضاء	۱۲۹
جدول ۳-۴- شماره ۷۴. اطلاع اعضاء از خدمات اطلاع رسانی در سایر کتابخانه های سازمان	۱۲۹
جدول ۳-۴- شماره ۷۵. ارتباط و همکاری کتابخانه با سایر کتابخانه ها برای اطلاعات مورد نیاز اعضاء	۱۳۰
جدول ۳-۴- شماره ۷۶. مناسب بودن فعالیت فعلی مراکز اطلاع رسانی سازمان و کتابخانه ها از دیدگاه اعضاء کتابخانه ها	۱۳۰
جدول ۳-۴- شماره ۷۷. نظام پیشنهادی اعضاء برای بهبودی فعالیت کتابخانه ها	۱۳۱
جدول ۳-۴- شماره ۷۸. آشنایی اعضای کتابخانه ها با نحوه ی استفاده از شبکه ها، پایگاه های اطلاعاتی و اینترنت	۱۳۲
جدول ۳-۴- شماره ۷۹. میزان تأثیر ایجاد نظام جامع اطلاع رسانی و شبکه سازی کتابخانه ها	۱۳۳
جدول ۳-۴- شماره ۸۰. تأثیر ایجاد نظام جامع اطلاع رسانی و شبکه سازی کتابخانه ها از دیدگاه اعضاء	۱۳۳
جدول ۴-۴- شماره ۸۱. توزیع فراوانی سمت مدیران کتابخانه های سازمان جهادکشاورزی خراسان رضوی	۱۳۵
جدول ۴-۴- شماره ۸۲. توزیع فراوانی ساختار سازمانی کتابخانه ها از دیدگاه مدیران	۱۳۷

- جدول ۴-۴- شماره ۸۳. توزیع فراوانی مقررات مدون کتابخانه ها از دیدگاه مدیران ۱۳۷
- جدول ۴-۴- شماره ۸۴. توزیع فراوانی شوراهای تصمیم گیری برای کتابخانه ها از دیدگاه مدیران ۱۳۸
- جدول ۴-۴- شماره ۸۵. تخصیص بودجه برای کتابخانه ها از سوی مدیران آنان ۱۳۸
- جدول ۴-۴- شماره ۸۶. میزان بودجه تخصیص یافته برای کتابخانه ها از سوی مدیران ۱۳۹
- جدول ۴-۴- شماره ۸۷. مناسب بودن وضعیت فعلی کتابخانه های سازمان از دیدگاه مدیران ۱۴۰
- جدول ۴-۴- شماره ۸۸. مدیریت و سرپرستی پیشنهادی مدیران برای کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی ۱۴۱
- جدول ۴-۴- شماره ۸۹. مشکلات اصلی کتابخانه های سازمان از دیدگاه مدیران ۱۴۲
- جدول ۴-۵- شماره ۹۰. برنامه ای مدون جهت توسعه سیستم های اطلاع رسانی ۱۴۷
- جدول ۴-۵- شماره ۹۱. همکاری متخصصان فناوری با کتابخانه ها ۱۴۷
- جدول ۴-۵- شماره ۹۲. اقدامات متخصصان فناوری برای کتابخانه ها ۱۴۸
- جدول ۴-۵- شماره ۹۳. مناسب بودن وضعیت فعلی کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی از دیدگاه متخصصان فناوری ۱۴۹
- جدول ۴-۵- شماره ۹۴. نظام پیشنهادی کتابخانه ها از دیدگاه متخصصان فناوری ۱۵۰
- جدول ۴-۵- شماره ۹۵. توزیع فراوانی آموزش نرم افزارهای کتابخانه ای برای متخصصان فناوری ۱۵۰
- جدول ۴-۵- شماره ۹۶. مشکلات کتابخانه ها از دیدگاه متخصصان فناوری ۱۵۱
- جدول ۵- شماره ۹۷. توزیع فراوانی کتابخانه های جامعه شبکه مراکز تابعه و ستاد استان ۱۷۱
- جدول ۵- شماره ۹۸. توزیع فراوانی کتابخانه های جامعه شبکه در مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان های خراسان رضوی ۱۷۲
- نمودار ۴-۱- شماره ۱. بخش های مختلف در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه ۶۲
- نمودار ۴-۱- شماره ۲. وضعیت منابع موجود به تفکیک نوع منابع ۶۶
- نمودار ۴-۱- شماره ۳. شاغلین برحسب رشته تحصیلی در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه ۶۷
- نمودار ۴-۱- شماره ۴. شاغلین بر حسب مقطع تحصیلی ۶۸
- نمودار ۴-۱- شماره ۵. اعضای انتخاب کتاب ۷۱
- نمودار ۴-۱- شماره ۶. تهیه و سفارش کتاب ۷۳
- نمودار ۴-۱- شماره ۷. روش های فهرست نویسی و رده بندی کتاب ها ۷۶
- نمودار ۴-۱- شماره ۸. نحوه دسترسی به اطلاعات موجود ۸۰
- نمودار ۴-۱- شماره ۹. ارائه خدمات الکترونیکی برای تأمین نیازهای اطلاعاتی مراجعان ۸۵
- نمودار ۴-۱- شماره ۱۰. ارتباط با دیگر کتابخانه ها برای دریافت منابع اطلاعاتی ۸۶

- نمودار ۴-۱- شماره ۱۱. استفاده از رایانه در بخش های مختلف ۸۹
- نمودار ۴-۲- شماره ۱۲. شاغلین بر حسب مقطع تحصیلی ۱۰۸
- نمودار ۴-۲- شماره ۱۳. وضعیت تهیه و سفارش کتاب ۱۱۰
- نمودار ۴-۲- شماره ۱۴. نحوه دسترسی به اطلاعات منابع موجود ۱۱۴
- نمودار ۴-۳- شماره ۱۵. اعضاء کتابخانه ها بر اساس سن ۱۲۲
- نمودار ۴-۳- شماره ۱۶. میزان مراجعه اعضاء به کتابخانه ها برای گرفتن اطلاعات ۱۲۴
- نمودار ۴-۴- شماره ۱۷. مدرک تحصیلی مدیران کتابخانه های سازمان ۱۳۶
- نمودار ۴-۴- شماره ۱۸. تجربه کاری مدیران کتابخانه های سازمان ۱۳۶
- نمودار ۴-۵- شماره ۱۹. میزان تحصیلات متخصصان فناوری اطلاعات ۱۴۵
- نمودار ۴-۵- شماره ۲۰. سابقه فعالیت متخصصان فناوری اطلاعات ۱۴۶
- طرح ۵- شماره ۱. طرح پیشنهادی برای ساختار شبکه سازی کتابخانه ها در سازمان ۱۷۶
- طرح ۵- شماره ۲. طرح پیشنهادی برای ساختار سازمانی نظام جامع اطلاع رسانی سازمان ۱۷۷

چکیده

اطلاعات و اطلاع رسانی یکی از مباحث مهم در سطح سازمان ها، مؤسسات و ... می باشد. سازمان جهاد کشاورزی به عنوان یک بخش تخصصی، هم یک نهاد تولید کننده اطلاعات است و هم با حجم عظیمی از اطلاعات و نیازهای اطلاعاتی مواجه است. چرخه ی اطلاعات و اطلاع رسانی در آن باید از نظم و پویایی برخوردار باشد تا بتواند نیازهای مطرح را برطرف سازد. زمانی این مهم امکان پذیر است که کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی آن با هم در تعامل و همکاری بوده و ارکان اطلاع رسانی آن منطبق بر اهداف از پیش تعیین شده سازمان و در جهت فراهم سازی نیازهای اطلاعاتی مراجعان آن باشد.

هدف از انجام این پژوهش، بررسی وضعیت کنونی کتابخانه ها، مراکز اطلاع رسانی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی و شناسایی نقاط ضعف و قوت آن ها و سپس امکان سنجی نظام جامع اطلاع رسانی برای رسیدن به سطح مطلوب آن است.

این پژوهش در سه مرحله انجام شده است. مرحله نخست طراحی و ارسال پنج گروه پرسشنامه حاوی سؤالاتی درخصوص بررسی وضعیت کنونی کتابخانه های سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی (۱۰ کتابخانه در سطح ستاد استان و مراکز تابعه و ۲۱ کتابخانه در سطح شهرستان ها)، پرسشنامه مخصوص اعضای کتابخانه ها، مدیران و متخصصان فناوری اطلاعات سازمان می باشد. در مرحله دوم، اطلاعات دریافت شده، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج این بررسی نشان می دهد: الف) کتابخانه ها و مراکز اطلاع رسانی از زیرساخت های اساسی و ضروری یک نظام درست اطلاع رسانی برخوردار نیستند. ب) ۷۰٪ از کتابخانه ها در ستاد استان، مراکز تابعه و کلیه کتابخانه ی شهرستان ها دارای آئین نامه و دستورالعمل مدون و تعریف شده ی کتابخانه ای نیستند؛ انجام امور فراهم آوری، انتخاب و مجموعه سازی منابع، اصولی و بر اساس نیاز واقعی نمی باشد؛ کتابخانه ها به شکل مستقل و به شیوه خود عمل می نمایند. ج) برای انجام امور فهرست نویسی و سازماندهی منابع از روش های متفاوتی استفاده می شود؛ نمایه سازی منابع غیرکتابی تنها در ۲۰٪ از کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه انجام می شود. و کتابخانه های شهرستان ها از هیچ گونه روشی استفاده نمی کنند؛ خدمات گزینشی اطلاعات تنها در ۳۰٪ از کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه انجام می گیرد. د) به لحاظ تجهیزات کتابخانه ای و نیروی انسانی متخصص، کتابخانه ها با مشکلات اساسی روبرو هستند. ۵۰٪ کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه و کلیه شهرستان ها فاقد نرم افزار کتابخانه هستند؛ ۷۰٪ کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه ارتباطات بین کتابخانه ای ندارند؛ ارتباطات شبکه ای بسیار محدود است و تنها شبکه ای که کتابخانه ها از آن استفاده می نمایند، شبکه اینترنت است. ۶۳٪ نیروهای شاغل در کتابخانه های ستاد استان و مراکز تابعه و کلیه شهرستان

ها دارای حرفه و تخصص کتابداری نیستند. (و از ۱۳۵ جامعه آماری مراجعان ۴۰٪ از آنان فعالیت فعلی کتابخانه ها را چندان مناسب نمی دانند. میزان رضایت مندی مراجعان و اعضا در سطح پایینی قرار دارد. از جامعه آماری مدیران تنها ۳۰٪ از مدیران فعالیت فعلی کتابخانه ها را مناسب می دانند. همچنین جامعه آماری متخصصان فناوری اطلاعات، فعالیت فعلی کتابخانه ها را مناسب نمی دانند. ه) نداشتن جایگاه و ساختار اداری مناسب کتابخانه ها در تشکیلات اداری سازمان مشکل دیگری است که باعث گردیده مدیران در تخصیص بودجه و حمایت های مالی خود کتابخانه ها را در اولویت آخر قرار دهند. در مرحله پایانی این پژوهش، پژوهشگر ضمن ارائه پیشنهاداتی برای بهبود وضع موجود و سامان بخشیدن به فعالیت های جاری اطلاع رسانی، طرحی برای نظام اطلاع رسانی سازمان جهاد کشاورزی خراسان رضوی ارائه نموده است. در این طرح، یک شورای عالی سیاست گذاری برای ساماندهی و توسعه فعالیت های اطلاع رسانی پیشنهاد شده است که متشکل از پنج کمیته اجرائی می باشد. این کمیته ها بر اساس وظایفی که برای آنها تعریف شده است، به ساماندهی و اصلاح وضع موجود تا رسیدن به سطح مطلوب و فعلیت یافتن یک نظام جامع و کامل اطلاعاتی می پردازد، همچنین در وضعیت فعلی طرح پیشنهادی شبکه سازی کتابخانه های سازمان نیز ارائه گردیده است.

کلید واژه ها: کتابخانه ها / مراکز اطلاع رسانی / سازمان ها / اطلاع رسانی / نظام جامع اطلاع رسانی

فصل اول : کلیات طرح پژوهش

✓ مقدمه

✓ بیان مسأله

✓ اهمیت و ضرورت پژوهش

✓ اهداف پژوهش

✓ فایده پژوهش

✓ پرسش های اساسی

✓ تعریف اجزاء مسأله

